

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

**Факультет гуманітарної та економічної освіти
Кафедра психології**

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

підготовки здобувачів

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 053 Психологія

за освітньо-професійною програмою Психологія

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробник:

Мелоян А.Е. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

Рецензенти:

Степаненко Л.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Силабус розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології

Протокол № 12 від «27» червня 2022 р.

Завідувач кафедри психології, кандидат психологічних наук, професор
Мелоян А.Е.

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“27” червня 2022 р.

протокол № 9

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ СІМ'Ї

Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	2-й рік підготовки, 3-й семестр
Компонент освітньої програми	Вибірковий
Викладач	Мелоян Анаїт Едуардівна, кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології
Контактна інформація	anaitmeloyan@gmail.com
Консультації	Вівторок, 13.00 – 14.30
Анотація навчальної дисципліни	<p>Вивчення дисципліни «Психологія сім'ї» дає систематизоване уявлення про психологію сімейних стосунків, як розділі науки, що має свої теоретико-методологічні позиції, закономірності, понятійний апарат, характеризуються типові проблеми подружніх і батьківсько-дитячих взаємин.</p>
Опис навчальної дисципліни	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія сім'ї» полягає у формуванні та розвитку у магістрантів глибоких знань про закономірності розвитку сім'ї та ролі сім'ї в формуванні особистості; освоєння теоретичних і практичних знань магістрантів про проблеми сімейних відносин у сучасному суспільстві; методах роботи з сімейними проблемами.</p> <p>Дисципліна також дає можливість вивчати функції, структури, динаміки та життєвий цикл сім'ї; мати уявлення про закономірності формування та розвитку особистості як члена сім'ї; освоїти методи діагностики сімейних проблемних зон; формувати у магістрантів базові уявлення про психологічне консультування сім'ї.</p> <p>Ключові слова: сім'я, функції сім'ї, структура сім'ї, динаміка сім'ї, шлюбні відносини, сімейне виховання, сімейні ролі, сімейні кризи, дисфункціональна сім'я, дошлюбний період, сімейний конфлікт.</p> <p>Очікувані результати навчання:</p> <p>- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням</p>

	<p>сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів. - робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій. - розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість. - оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації. - знання шляхів та засобів психологічної допомоги, психологічних методів та технологій. - забезпечувати психологічну допомогу, психологічний супровід засобами різних видів психологічної практики. <p>Матеріали та ресурси:</p> <p>1. Посилання на дистанційний курс: http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/ Навчально-методичні матеріали:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Капська А І., Пеша І. Соціальний супровід різних категорій сімей та дітей: навчальний посібник. К.: Вид-во Центр навчальної літератури, 2020. 232с. - Мелоян А.Е. психологія сім'ї та сімейних відносин: навчальний посібник. – Слов'янськ, 2019. – 120с. - Психологія сім'ї: навчальний посібник. – К.: Вид.-во Університетська книга, 2018. – 282с. - Психологія сім'ї: підручник / за ред. В. М. Поліщука. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с. - Поліщука В. М. Психологія сім'ї: підручник. Суми: Університетська книга, 2021. 248 с. - Седих К.В. Психологія сім'ї. Навчальний посібник 3-тє видання, стереотипне. К.: ВЦ “Академія”. 2021. 192 с. <p>Мультимедійні технології навчання.</p>
<p>Теми</p>	<p>Теми лекцій:</p> <p>Тема 1. Основні поняття психології сім'ї</p> <p>Тема 2. Структура та основні характеристики сім'ї</p> <p>Тема 3. Психологічні кризи сім'ї</p> <p>Тема 4. Подружні відносини. формування подружньої пари</p> <p>Тема 5. Сімейні конфлікти</p> <p>Тема 6. Молода сім'я</p> <p>Тема 7. Основні психолого-педагогічні моделі дитячо-батьківських відносин</p>

<p>Методичні поради для викладачів «Як навчати?»</p>	<p>Методи навчання: словесний метод (оглядові лекції); практичний метод (практичні заняття); наочний метод (метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо); самостійна робота (підготовка творчих та проблемних завдань, психодіагностичного інструментарію тощо); студентоцентрований, проблемно-орієнтований, комунікативний, професійно-орієнтований підходи до навчання.</p>
<p>Методичні поради для здобувачів «Як навчатися?»</p>	<p><i>Комунікаційна політика.</i> Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача є перевірка мінімум один раз на тиждень поштової скриньки та перегляд повідомлень відповідного дистанційного курсу на університетській платформі Moodle. Можлива комунікація телефоном чи іншими месенджерами за вимогою здобувача.</p> <p><i>Політика відвідування занять.</i> Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим – в оффлайн або онлайн режимі. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту академічної групи. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Здобувачу вищої освіти, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших здобувачів вищої освіти, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно - в онлайн-формі, за погодженням з викладачем, деканатом.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти за лекції здійснюється за такими критеріями: присутність здобувача на лекції, складання її конспекту та активна участь у перебігу лекції.</p> <p>Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих під час практичного заняття здійснюється за такими критеріями: під час опитувань – за повну й ґрунтовну відповідь на</p>

сформульоване запитання з теми заняття; під час тестування – за правильні відповіді на запитання тесту з теми заняття;

у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами й математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в процесі написання поточних, проміжних контрольних робіт здійснюється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти під час контрольного заходу здійснюється за правильні відповіді на питання.

Оцінювання рефератів та презентацій за визначеними темами здійснюється відповідно до таких критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту, має бути ще не менше трьох джерел інформації);
- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на використану літературу та джерела;
- за наявність змістовних висновків;
- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

Іспит- максимальна кількість балів - 100.

Підведення підсумків поточної роботи здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється в період від останнього практичного заняття до дня консультації перед екзаменом, підставою чого є графік екзаменаційної сесії.

Перед екзаменом згідно з розкладом екзаменаційної сесії обов'язково проводиться консультація.

Допуск до підсумкового контролю з навчальної дисципліни становить 60 балів, визначається як сумарна мінімальна кількість балів, яку має набрати здобувач вищої освіти для отримання позитивної оцінки «задовільно».

Здобувачі вищої освіти, які за поточним оцінюванням у семестрі мають результат навчання з дисципліни 60 балів і вище, можуть, за бажанням, бути:

- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті оцінювання 60-80 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
- звільнені від складання екзамену й отримати в результаті

оцінювання 81-100 балів, що відповідають кількості балів поточного оцінювання з навчальної дисципліни;
 – за відсутності пропусків занять з усіх предметів семестру без поважних причин (до 10%), але за обов'язкового надання в деканат виконаних самостійних завдань;
 – допущені до складання екзамену (у деканат обов'язково надається аркуш відповіді здобувача). Навчальна дисципліна оцінюється за шкалою з максимальною оцінкою у 100 балів.

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

Політика щодо дедлайнів та перескладань, академічної доброчесності, відвідування. Викладання курсу «Теорія та практика психокорекційної роботи», контроль та оцінювання знань і вмінь спрямовано на дотримання вимог академічної доброчесності. Здобувачі несуть особисту відповідальність за випадки порушення академічної доброчесності, враховуючи плагіат, списування, підказування. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше – бали, зараховані здобувачу за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів. Відвідування аудиторних занять – обов'язкове, за винятком хвороби чи інших непередбачуваних обставин. Допускається відпрацювання лише одного пропущеного без поважних причин практичного заняття (і отримання відповідних балів) на семестр. Перескладання модулів відбувається із дозволу деканата за наявності поважних причин. Письмові завдання можуть виконуватись дистанційно. Запізнення на заняття не вітається, але здобувач допускається до заняття за умови, що не привертає зайвої уваги до себе і не заважає іншим здобувачам. За потреби здобувачу під час заняття дозволяється пити чи їсти, дотримуючись санітарних норм і порядку на робочому місці та не перешкоджаючи здійсненню навчального процесу іншими здобувачами та

	викладачем.
Переваги вивчення навчальної дисципліни «Бонус вивчення»	<p>Після освоєння курсу «Психологія сім'ї» здобувачі будуть знати різноманітні теорії, концепції психології сім'ї, системне уявлення про еволюцію сім'ї, характеристики сучасної сім'ї та динаміку її розвитку, типів і профілів шлюбних стосунків та вміти використати методи сімейного консультування у практиці.</p> <p>«Бонус вивчення»: Здобувачі, які протягом семестру підготують та нададуть до публікації наукову статтю за тематикою дисципліни у фахове видання України або іншої країни, можуть отримати додатково 10 балів.</p> <p>Здобувачі, які протягом семестру отримали сертифікати учасника у тренінгах-семінарах з питань дисципліни можуть отримати додатково 10 балів але не більше у підсумку 100 балів за дисципліну.</p>

Розробник:

кандидат психологічних наук, професор,
завідувач кафедри психології

А.Е. Мелоян